

Miljö- och energidepartementet

103 33 Stockholm

Stockholm, 2019-02-12

Remiss

Remiss av Meddelande från kommissionen En ren jord åt alla – En europeisk strategisk långsiktig vision för en stark, modern, konkurrenskraftig och klimatneutral ekonomi

M2019/00116/KI

KTH har fått möjligheten att svara på ovan nämnda remiss. Nedan följer några synpunkter.

- I meddelandet föreslås att EU höjer tidigare målsättningar och föreslår att EU ska vara klimatneutralt till år 2050. KTH ser positivt på denna ambitionshöjning. Man bör dock överväga ytterligare ambitionshöjningar eftersom det är tveksamt om denna nivå är tillräcklig för att nå internationella klimatåtaganden.
- I meddelandet konstateras att det behövs en omställning av hela den europeiska ekonomin och att insatser behöver sättas in tidigt. KTH delar denna syn.
- I meddelandet lyfter man fram sju strategiska byggstenar såsom energieffektiviseringar, byten av bränslen för att komma bort från fossila bränslen, att utnyttja en biobaserad och cirkulär ekonomi och att bygga ut teknik för kolsänkor. Av betydelse är att alla dessa områden behöver kombineras. En av strategierna räcker inte. Det är en syn KTH delar.
- Förutom de sju strategiska byggstenarna finns det också ett behov av att i större utsträckning också diskutera efterfrågebegränsande åtgärder. Om fokus ligger på effektiviseringar och teknikutveckling riskerar man att öka konsumtionen så att vinsterna av effektiviseringarna äts upp. Man behöver därför arbeta parallellt med tekniska åtgärder och åtgärder som begränsar och ändrar efterfrågan.
- I meddelandet lyfter man också fram betydelsen av att lägga avgifter på utsläpp av växthusgaser. Det är en syn KTH delar. Det bör i sådana fall kunna innebära att utsläpp som idag i stor utsträckning är undantagna för avgifter eller skatter, till exempel utsläpp från matproduktion och internationella transporter, också beskattas vilket ökar möjligheterna till kostnadseffektiva åtgärder.
- I parallell till att lägga avgifter på utsläpp borde det finnas möjligheter att få betalt för negativa utsläpp. Man kan notera att den svenska koldioxidskatten ligger i samma storleksordning som kostnader för vissa tekniker för negativa

utsläpp såsom BECC och biokol. Detta innebär att dessa tekniker skulle kunna implementeras mycket snabbare om det fanns möjligheter att få betalt för att ta bort koldioxid ur atmosfären.

- En omställning till klimatneutralt samhälle förutsätter en fortsatt teknisk utveckling. Detta räcker dock inte eftersom nya lösningar också måste implementeras. Detta innebär att samhället förutom att stötta forskning och innovationer också måste stödja implementering av ny teknik. Det är tydligt hur kostnader för ny teknik ofta sjunker när den implementeras och används. Detta beror på skal fördelar men också att man lär sig hur man ska producera och använda tekniken så effektivt som möjligt. Det innebär att samhället kan göra stora vinster genom att stötta ny teknik tills den blir etablerad.
- En omställning till ett klimatneutralt samhälle kräver fortsatt forskning som förutom teknikutveckling också berör ett brett spektrum av forskningsdiscipliner för att bättre förstå hur en samhällsomställning kan gå till.
- Det är intressant att notera att de beräknade makroekonomiska effekterna av en omställning till ett klimatneutralt EU är högst begränsade och enligt vissa modeller positiva. Då har man inte inkluderat positiva sidoeffekter såsom förbättrad hälsa på grund av förbättrad luftkvalitet. Om dessa hade inkluderats så hade de positiva effekterna av omställningen förstärkts.
- Det är intressant att notera att man använder olika modeller för att beräkna makroekonomiska effekter. Dels använder man en allmän jämviktsmodell som är av samma typ som den som brukar användas i svenska konsekvensutredningar av klimatpolitik. Denna modell antar att samhället vid utgångspunkten befinner sig i jämvikt och att det alltså inte finns några outnyttjade resurser. Då kommer förändringar av den typ som studeras här också att leda till minskad BNP. Det är så att säga inbyggt i modellen. I kommissionens analys används också en annan typ av modell som inte bygger på samma antaganden och som visar på ökad BNP vid en omställning. Detta visar på betydelsen av att kunna använda olika modellansatser vid konsekvensstudier. Detta borde man också fånga upp i svenska konsekvensstudier. Det är också viktigt att dessa modeller utvecklas så att de kan inkludera olika typer av bieffekter såsom hälsoeffekter för att mer realistiskt kunna uppskatta kostnader och nyttor för samhället.
- En omställning till ett klimatneutralt samhälle behöver ske snabbt och det behövs också statistik och indikatorer för att följa denna utveckling. Utsläppen behöver minska med ungefär 5-8 % per år och då är det tydligt att det inte räcker med den årliga uppföljningen av utsläppsstatistik som för närvarande sker på EU-nivå. Sverige bör verka för att EU utvecklar kvartalsstatistik, vilket Sverige redan har. Även för att kunna följa utvecklingen av investeringar behöver nya indikatorer tas fram. Detta eftersom det i dagsläget görs statistik på totala mängden investeringar utan att skilja på exempelvis investeringar i förnybar respektive fossil energi.

Detta remissvar har utarbetats av Professor Göran Finnveden, vicerektor för hållbar utveckling.

Sigbritt Karlsson
Rektor